
OD REDAKCJI

Kultura judaistyczna, obok grecko-rzymskiego antyku i chrześcijaństwa, to jeden z fundamentów cywilizacji europejskiej. Tymczasem wiedza i badania jej dotyczące wciąż nie są proporcjonalne w stosunku do owej odegranej przez nią roli. Widoczne jest, jak wiele nadal pozostaje do nadrobienia w piśmiennictwie polskim – kraju, w którym istniała największa diaspora żydowska w dziejach. „Historia Żydów w Polsce liczy tysiąc lat – rozpoczyna opracowanie na ten temat Robert Szuchta. – Dziesięć wieków minęło, od kiedy żydowscy kupcy z zachodu i południa Europy zaczęli przybywać na ziemie polskie. W kolejnych stuleciach żydowscy przybysze zostali nie tylko mieszkańcami, lecz także współtwórcami państwa polskiego. Przyczyniali się do jego rozwoju ekonomicznego, wzbogacali kulturę, wrosli w krajobraz polskich miast i miasteczek. W tych właśnie miastach i miasteczkach następowało wzajemne przenikanie obyczajów, norm prawnych, wytworów kultury, nie mówiąc już o oczywistych związkach gospodarczych i towarzyskich. [...] Żydzi polscy mogli tu kultywować swoje tradycje i obyczaje, pielęgnować i rozwijać życie duchowe. Wielu z nich czuło się jednocześnie Żydami i Polakami. Byli wśród nich wybitni twórcy polskiej kultury [...]”¹.

U progu XIX wieku na terenie Rzeczypospolitej mieszkało około 900 tys. Żydów, co stanowiło mniej więcej 10 proc. ludności (ta proporcja zresztą utrzymywała się aż do 1939 roku). Ograniczając nasze rozważania nawet do samej muzyki, możemy już z góry założyć, że zarówno w zakresie twórczości tradycyjnej, jak i udziału profesjonalnych artystów żydowskiego pochodzenia w życiu muzycznym kraju oddziaływanie kultury żydowskiej na dorobek polskiego romantyzmu i późniejszych okresów był znaczący (wszak i w przypadku Chopina jednym z komponentów jego unikatowego języka muzycznego, wyrosłego m.in. z poznawanej przezeń podczas wakacyjnych wyjazdów muzyki polskiej wsi, była właśnie muzyka żydowska). Podjęcie zatem przez nas tego tematu w ramach „Studiów Chopinowskich” wydaje się nieodzowne – mamy nadzieję, że nawet drobnym przyczynkiem włączamy się w poszerzanie horyzontów muzykologii o tę ważną tematykę.

REDAKCJA

---

¹ Robert Szuchta, *1000 lat historii Żydów polskich. Podróż przez wieki*, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Warszawa 2015, s. 9.